

نگرانی از خشونت علیه پرستاران

رئیس سازمان نظام پرستاری نسبت به خشونت علیه پرستاران در شهرها ابراز نگرانی کرد. به گزارش همشهری آنلاین، احمد نجاستی در اجلاس هیئت‌مدیره‌های نظام پرستاری سراسر کشور، اعمال خشونت علیه کادر درمان و پرستاران در برخی استان‌ها را از مشکلات برخی پرستاران عنوان کرد و گفت: «آمار خشونت علیه آنها در برخی بیمارستان‌ها و شهرستان‌ها نگران‌کننده است؛ بنابراین در برخی استان‌ها نیاز داریم پلیس در اورژانس بیمارستان‌ها حضور پیدا کند.» او ادامه داد: «ما درک می‌کنیم افرادی که در اورژانس حضور پیدا می‌کنند، دچار شرایط هیجانی خاصی اند، اما نباید امنیت کارکنان پرستاری و اورژانس خدشده را بشود.» رئیس سازمان نظام پرستاری اضافه کرد: ابربحران نظام سلامت، کمبود نیروی انسانی است. نامیدی و میل به مهاجرت در بین نیروی انسانی نظام سلامت، موج می‌زند و نمونه آن در تعداد دریافت گواهی‌های «گوداستندینگ» برای مهاجرت پرستاران است. اگر از این معضل جلوگیری نشود، منجر به صدمه به نظام سلامت و سلامتی مردم جامعه خواهد شد.

برکناری شهردار بابل

مهدی کیانی امیری با شش رأی اعضای شورای اسلامی شهر بابل از سمت شهردار بابل برکنار و حامد بیکانی به‌عنوان سرپرست شهرداری این شهر معرفی شد. به گزارش شبکه شرق، شورای شهر بابل با برکناری مهدی کیانی امیری، سیدحامد بیکانی را به‌عنوان سرپرست شهرداری معرفی کردند. بنا به درخواست سه نفر از اعضای شورای اسلامی شهر بابل، طرح استعفا از مهدی کیانی امیری - شهردار این شهر - تیرماه در شورا اعلام وصول شده بود. مهدی کیانی امیری، شهردار سابق بابل به سوالات این سه نفر از اعضای شورای شهر بابل پاسخ داد که اعضای شورای بابل قانع نشدند و امروز جلسه استیضاح شهردار بابل برگزار و با اکثریت آراء شهردار بابل برکنار شد. شورای اسلامی شهر بابل در پیامی که در اختیار رسانه‌ها قرار داد، اعلام کرد: «سیدحامد بیکانی با کسب ۹ رأی موافق به‌عنوان سرپرست شهرداری بابل تعیین شد. سیدحامد بیکانی، متولد سال ۱۳۵۱، دارای مدرک تحصیلی کارشناسی مهندسی عمران و کارشناسی ارشد مدیریت است و هم‌اکنون به‌عنوان مدیر منطقه شهرداری بابل مسئولیت دارد.»

مسدود شدن میدان جی

شهردار منطقه ۹ تهران از مسدود شدن میدان جی تا یک‌سال آینده خبر داد. به گزارش خبر آنلاین، محمدرحیم مرتضوی در حاشیه بازدید نمایندگان استان تهران در مجلس از پروژه‌های عمرانی سطح شهر تهران، درباره روند پروژه احداث بال غربی بزرگراه یادگار امام گفت: «این پروژه در امتداد فعالیت‌های عمرانی شاخه غربی بزرگراه یادگار امام در دستور کار قرار گرفته است و طی آن ظرف یک‌ماه گذشته، میدان جی مسدود و بار ترافیکی این محدوده به خیابان سعیدی منتقل شد.» او با بیان اینکه ۲۷ پلاک ثبتی معارض در مسیر احداث این پروژه وجود داشت، ادامه داد: «۲۳ پلاک ثبتی کارشناسی و بادستور قضایی نسبت به واریز مبلغ تملک آنها به حساب قوه قضائیه اقدام خواهد شد. واریز مبالغ مابقی پلاک‌های ثبتی نیز پس از کارشناسی، در اسرع وقت در دستور کار قرار می‌گیرد.» به گفته شهردار منطقه ۹، دو پلاک ثبتی هفته گذشته تخلیه و ظرف روزهای آینده تخریب خواهد شد تا پروژه با سرعت بیشتری پیش برود.

**افکار
سنجی**

رواج دروغ، بخشش و تقلب

بررسی و تحلیل بخش «اخلاق و ویژگی‌های اخلاقی» موج چهارم پیمایش ملی ارزش‌ها و نگرش‌های ایرانیان

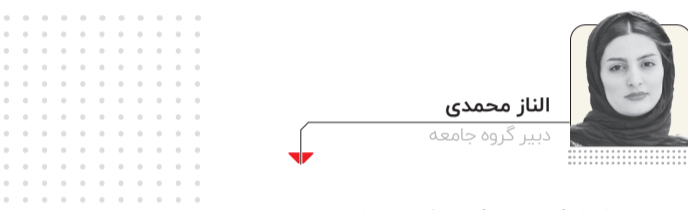
داده‌های دیگری نیز همسواست؛ مایا جامعه‌ای روبه‌رو هستیم که افراد احساس می‌کنند پیرامون آنها غیر اخلاقی است و به همدیگر اعتماد ندارند. علاوه بر این، ما با جامعه‌ای روبه‌رو هستیم که مدام احساس می‌کند قرار است در آینده وضعیت بدتری داشته باشد و دینداری هم در حال از دست رفتن است. به اعتقاد او، علت این است که تا قبل از آغاز دهه ۷۰ شمسی، پدیده‌هایی مانند انقلاب و جنگ در جامعه ایران وجود داشته که باعث می‌شد بخش‌های مختلف جامعه ایران با همدیگر همبسته شوند و بخش‌هایی که به‌نحوی با اکثریت جامعه ناسازگار بودند، به‌راحتی از جامعه حذف می‌شدند: «انقلاب و جنگ در هر نقطه‌ای که رخ دادند، همبستگی‌هایی بزرگ در جامعه ایجاد کردند. کسانی که در این شرایط مخالف نظم موجود باشند به‌راحتی از جامعه حذف می‌شوند. پس از پایان جنگ و گذشتن یک‌دهه از انقلاب، مردم متوجه شدند قرار نیست آرمان‌هایی مانند عدالت محقق شود؛ به‌ویژه در دهه ۷۰ که جامعه با سیاست‌های خصوصی، فساد و مستولانی روبه‌رو شد که دنبال منافع خود بودند، فاسد بودند و جامعه را هم سرکوب کردند. این روند باعث شد تصویری ایجاد شود که دولت محل فساد و رانت‌خواری است و با توجه به دینی بودن آن، همه فسادها و تا کارآمدی‌ها به پای دین هم نوشته شد. در این شرایط دین به‌عنوان یکی از منظومه‌هایی که حیات اخلاقی جامعه را تنظیم می‌کرد، به آرامی کارکردهای خود را از دست داد و به دنبال آن به یکی از عواملی تبدیل شد که جامعه به‌واسطه آن وارد شرایط انومی شد و همین روند، عاملی برای به‌وجود آمدن آن چیزی است که در پیمایش‌هایی از این دست می‌بینیم. آنچه باعث می‌شد جامعه تصور کند که دیگران اخلاقی رفتار می‌کنند، پایبندی افراد به هنجارهای دینی بود. این پایبندی از بین رفت، اما چیزی جایگزین آن نشد؛ یک منظومه هنجارساز از بین رفت، بدون آنکه یک منظومه هنجارساز دیگر جای آن را بگیرد. ثمره این وضعیت، احساسی است که درباره ارزش‌های اخلاقی در جامعه وجود دارد.» او ادامه می‌دهد: «به دنبال این روند، این احساس ایجاد شد که دیگران برای رشد خود، فساد می‌کنند و فاجعه‌ای هم در پیش است و ما هم باید به‌نحوی خودمان را نجات دهیم. درنهایت کاراکتری ظهور کرد که در جامعه‌شناسی به آن فردگرایی خودخواه گفته می‌شود؛ یعنی شخصییتی که به منافع خود فکر می‌کند و حاضر نیست برای به دست آوردن آنها با دیگران وارد مجموعه‌ای از قرارداد‌های اجتماعی شود که رفتارها را پیش‌بینی می‌کنند؛ به همین دلیل اکثریت احساس می‌کنند پیرامون آنها غیر اخلاقی است و در بسیاری از مواقع آن را امنیتی تلقی نمی‌کنند و از آن به‌عنوان رنگ بودن یاد می‌کنند.»

به اعتقاد این پژوهشگر اجتماعی، مهمترین متغیرهای تاثیرگذار در این زمینه، تغییرات اقتصادی و نیروهایی است که جامعه را در کنار هم نگه داشته و باعث می‌شود که رفتارها پیش‌بینی پذیر شود: «متغیرهای دیگر مانند سن، جنس، وضعیت تأهل و موارد دیگر معمولاً واریانس چندانی ندارند، اما معمولاً این احساس در جامعه، سنین مختلف، جنسیت‌ها و طبقات اجتماعی فراگیر است، اما آنچه اهمیت دارد این است که این داده‌ها برای فهم جامعه‌کفایت نمی‌کنند. یک نیروی سرشار اخلاقی در همین وضعیت اجتماعی است که خودش را در جریان از خودگذشتگی‌ها، جنبش‌های اجتماعی، انجمن‌ها و سندیکاهانشان می‌دهد و جامعه ایران از این نظر به هیچ‌وجه ضعیف نیست. جامعه‌ای که می‌تواند به‌صورت مکرر جنبش‌های اجتماعی ایجاد کند، نشان می‌دهد ارزش‌هایی اخلاقی دارد که می‌تواند افراد را گرد هم آورد، اما با توجه به اینکه بسیاری از شاخصه‌های اخلاقیات جدید یا اخلاقیات قدیم‌سازگار نیست، بخش‌های قدیم آن را به‌عنوان اخلاقی نمی‌شناسند و مدام تأکید می‌کنند که جامعه در حال بی‌اخلاق شدن است، در حالی که ساخته‌شدن اخلاقیات جدید را نباید دست‌گرفته است.»

عقل و عاطفه در یک جامعه، امر اخلاقی می‌شود. «او به نظرات دورکیم، بنیانگذار جامعه‌شناسی، درباره امر اخلاقی اشاره می‌کند: «دورکیم به‌صورت مستقل و جدی به امر اخلاقی پرداخته و نسبت به بحران‌های اخلاقی در جامعه مدرن و معاصر هشدار داده و نگران بوده است. به‌زعم دورکیم، راهکار مقابله با سست‌شدن بنیان‌های دینی و نظام اجتماعی و افزایش فردگرایی خودخواهانه که در جامعه معاصر اتفاق افتاده، افزایش پایبندی به امر اخلاقی است. به عقیده او، هر نظام اخلاقی یک دستگاه قواعد اخلاقی است که انواعی هم دارد مثل اخلاق روزمره، اخلاقی حرفه‌ای و قراردادی که با هم تشابهات و تفاوت‌هایی دارد.» این جامعه‌شناس درباره اعتماد اجتماعی و ارتباط آن با امر اخلاقی توضیح می‌دهد: «ما کلیدواژه دیگری به اسم اعتماد اجتماعی هم داریم. پژوهش‌های زیادی درباره اینکه آیا بین امر اخلاقی و اعتماد اجتماعی ارتباطی وجود دارد یا خیر، انجام شده است. اگر به عقب برگردیم، متوجه می‌شویم که در خویشاوندان پیشامدرن ما که زندگی قبیله‌ای داشتند، روابط بین خودشان که متشکل از خانواده‌ای گسترده بود، مهم‌ترین شکل ارتباطی شان به‌شمار می‌رفت. آنها به هم قبیله‌ای‌های خودشان اعتماد می‌کردند اما در یک دوره از تاریخ، بشر یاد گرفت که در زندگی خودش، به غریبه‌ها هم اعتماد کند.

یعنی ارتباط و اعتماد انسان‌ها با غریبه‌ها در جامعه مدرن بسیار بیشتر شده است، درحالی‌که در جوامع پیشامدرن این مسئله وجود نداشت. «براساس اعلام او، به‌طور کلی اعتماد اجتماعی یعنی اینکه باور کنیم غریبه‌ها هم از هنجارهای مشخصی پیروی می‌کنند؛ یعنی باید از این فضا که غریبه‌ها و هر کسی که ما نمی‌شناسیم، خطرناک هستند، خارج شد.» «ما می‌توانیم با افراد دادوستد داشته باشیم و با آنها ارتباط تجاری داشته باشیم بدون اینکه بشناسیم شان. اعتماد اجتماعی با اعتمادی که میان دوستان و خانواده وجود دارد، متفاوت است. اعتماد اجتماعی یعنی اعتماد به افراد جامعه.» او تأکید می‌کند که پژوهشگران ریشه بسیاری از نابسامانی‌های اقتصادی و اجتماعی را نبود و تضعیف اعتماد اجتماعی می‌دانند: «اعتماد بین جوامع و ملت‌های مختلف، متفاوت است و می‌تواند کم و زیاد شود. یکی از این تحقیقات در کشورهای اسکاندیناوی انجام شده بود. حدود ۶۰ درصد از کسانی که در این پژوهش شرکت کرده بودند، در مقابل این سوال که آیا به غریبه‌ها اعتماد دارید؟ پاسخ مثبتی داده بودند. اما تنها ۱۰ درصد از شرکت‌کننده‌ها در این پژوهش در کشورهای پاکستان، برزیل، ترکیه و... به این سوال پاسخ مثبت داده بودند. بنابراین می‌توان گفت که جغرافیا و فرهنگ در میزان اعتماد اجتماعی تأثیر دارد. از نظر برخی از جامعه‌شناسان اینکه اغلب افراد جامعه قابل اعتماد هستند، می‌توان گفت که این نوع رفتار، برگرفته از معیارهای اخلاقی آن جامعه است. این اعتماد می‌تواند در قالب انسجام اجتماعی متجلی شود.»

حمزه علی در ادامه به نتایج پژوهش سال ۱۴۰۲ اشاره می‌کند: «در بخشی از این پژوهش به ابعاد اقتصادی پرداخته شده، مثلاً یکی از سوالات این بود که تا چه میزان افراد کلاهبردار شده‌اند یا دروغ می‌گویند... اینها جزو ارزش‌های اخلاقی به‌شمار می‌روند که بخشی از آنها در جوامع مشترک است و برخی هم مختص یک جامعه است.» یک جامعه‌شناس دیگر که این پیمایش را مطالعه کرده و نتایج آن را استخراج کرده، معتقد است که از اوایل دهه ۸۰ شمسی، اکثریت جامعه احساس می‌کنند که ارزش‌های اخلاقی بین مردم رواج ندارد. او که به‌دلیل نمی‌خواهد نامش در گزارش بیاید، در این باره به «هم‌میهن» می‌گوید: «یعنی دو دهه است که اکثریت جامعه احساس می‌کنند ارزش‌های اخلاقی در جامعه رواج ندارد. متناسب با آن داده‌های دیگر هم نشان می‌دهد، بخش‌های مختلف جامعه به یکدیگر اعتماد ندارند. وضعیت اعتماد اجتماعی در جامعه ایران نسبت به کشورهای منطقه به‌ویژه در سطح جهانی، نامناسب و پایین است. این موضوع با

اناز محمدی

دبیر گروه جامعه

ایرانیان در سال‌های گذشته دروغ‌گوتر، ریاکاتر و متقلب‌تر شده‌اند. این خلاصه بخش «اخلاق و ویژگی‌های اخلاقی» موج چهارم پیمایش ملی ارزش‌ها و نگرش‌های ایرانیان است که داده‌هایش آبان‌ماه سال ۱۴۰۲ جمع‌آوری و حالا به یکی از مهمترین پیمایش‌ها در درباره وضعیت جامعه ایران تبدیل شده است. اوایل سال گذشته بود که دفتر طرح‌های ملی پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات ایران پیمایشی با عنوان «موج چهارم پیمایش ملی ارزش‌ها و نگرش‌های ایرانیان» رونمایی کرد و صابر جعفری کافی آباد، رئیس مرکز طرح‌های ملی گفت که قرار است مجلدی از نتایج آن به‌زودی منتشر شود. بخش‌هایی از این پیمایش اما در اختیار بعضی پژوهشگران قرار گرفته و آنها به‌رور در حال منتشر کردن آن هستند.

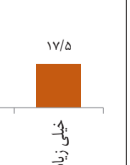
جامعه آماری موج چهارم پیمایش ملی ارزش‌ها و نگرش‌های ایرانیان که موج‌های قبلی اش در سال‌های گذشته انجام شده، در کل کشور ۱۵ هزار و ۸۷۸ نفر است و براساس پاسخ‌های مجموع افراد بالای ۵۱ سال خانوارهای شهری و روستایی ساکن در ۱۵ استان کشور در زمان اجرای آن به دست آمده است. این پیمایش در بخش‌های مختلفی مثل اخلاق و ویژگی‌های اخلاقی، ارزش‌ها و هنجارهای خانوادگی، اعتماد و سرمایه اجتماعی، مسائل اجتماعی و آسیب‌ها و... تدوین شده و هنوز به‌طور عمومی، نتایجش منتشر نشده است.

بررسی داده‌های بخش «اخلاقی و ویژگی‌های اخلاقی» این پیمایش، نتایجی درباره وضعیت اخلاقی جامعه ایران به دست داده است. این بخش، متغیرهای مختلفی را بررسی کرده است: از جمله رواج بخشش و از خودگذشتگی بین مردم، رواج دروغ‌گویی بین مردم، رواج پایبندی به قول و قرار بین مردم، رواج دورویی و نگاه‌های رواج تقلب و کلاهبرداری بین مردم، رواج تنبلی بین مردم، رواج انصاف و کمک به دیگران بین مردم، رواج صبر و تحمل، رواج صفات خوب (مثبت) اخلاقی بین مردم نسبت به پنج سال قبل و رواج صفات خوب (مثبت) اخلاقی بین مردم در پنج سال آینده.

بررسی داده‌های این بخش که در آن جنس، وضعیت تأهل، هزینه خانوار، سن، تحصیلات، شغل و محل سکونت به تفکیک استان مشخص شده است، نشان می‌دهد: «بخشش و از خودگذشتگی»، «انصاف و کمک به دیگران» و «صبر و تحمل بین مردم» هنوز هم میان ایرانی‌ها رواج زیادی دارد. اما بیشتر پاسخگوینان معتقدند که دروغ‌گویی، تقلب و کلاهبرداری، تنبلی، دورویی و تظاهر بین مردم ایران رواج بیشتری پیدا کرده است. از طرف دیگر ۷۲/۴ درصد پاسخگوینان معتقدند، رواج صفات خوب (مثبت) اخلاقی بین مردم نسبت به پنج سال قبل بدتر شده است و ۶۴/۶ درصد آنها گفته‌اند که از نظرشان این وضعیت در پنج سال آینده بدتر خواهد شد.

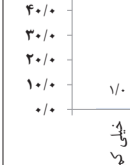
سازاد حمزه‌علی، جامعه‌شناس است و می‌گوید که برای اینکه بتوان یافته‌های دقیق‌تر و جامع‌تری نسبت به داده‌های این گزارش داشته باشیم، بهتر است ابتدا اخلاق یا امر اخلاقی را تعریف کنیم. در جامعه‌شناسی اخلاق مانند بسیاری از موارد دیگر، پدیده اجتماعی در نظر گرفته می‌شود. یعنی در تحلیل، بررسی و تبیین آن باید بر جامعه و عوامل اجتماعی آن تأکید شود. از منظر جامعه‌شناسی، اخلاق یک پدیده چندبعدی است که در هر جامعه‌ای ابعادش متفاوت است. ازسوی دیگر امری بسیار لازم‌الزمان است و در عین حال باید دلپذیر باشد و برای افراد پایبندی ایجاد کند. به‌طور کلی حاصل جمع

۶۵/۴ درصد پاسخگوینان معتقد بودند، وضعیت صفات خوب اخلاقی مثل صداقت، راستگویی، بخشش و امانتداری بین مردم در پنج سال آینده بدتر خواهد شد

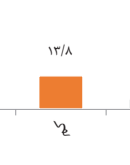
نمودار ۲- رواج دورویی و تظاهر در بین مردم (درصد)

۸۸ درصد پاسخگوینان به سوال «تا چه اندازه ویژگی اخلاقی انصاف و کمک به دیگران بین مردم رواج دارد؟» گفته‌اند به میزان زیاد ۲۶/۲ درصد آنها گفته‌اند این ویژگی بین مردم کم است

نمودار ۳- رواج تقلب و کلاهبرداری در بین مردم (درصد)

۵۹/۹ درصد پاسخگوینان معتقدند، رواج تقلب و کلاهبرداری در پنج سال آینده بدتر خواهد شد

نمودار ۴- رواج دروغ‌گویی در بین مردم (درصد)